

Mūsu papildskolas turpmāk apzīmēs par skolām

JAUNA PERIODIZĀCIJAS ŠĒMA LATVIJAS VĒSTURES MĀCĪBĀ

LCK organizētas skolotāju dienas Augustdorfā, par ko īsumā jau ziņojām, darba kārtības galvenā daļa bija veltīta LAK EC izglītības nozares izstrādātās skolu programmas iztirzāšanai un pieņemšanai. Bez tam sanāksmes dalībnieki vienojās par vadlīnijām turpmākā skolu darbā. Atzina, ka trimdā galvenais audzināšanas mērķis ir latviskas personības veidošana, liekot pirmā vietā latviešu valodas prasmu, zināšanu par Latvijas zemi un vēsturi, latvisko kultūras vērtību izpratni un cieņu par Latvijas valsti.

Trimdas audzināšanas faktori ir ģimene, skola, baznīca un trimdas sabiedrība, kas svešumā aizstāj Latvijas valsti. Visiem šiem faktoriem jādarbojas vienā virzienā, izceļot iedzimtās latviskās vērtības — labā un skaistā saskanu un nacionāli valstisko atziņu. Lasīšana latviešu valodā bērniem jāiesāk pirms svešās skolas apmeklēšanas vai vēlākais — līdztekus tai, paturot vērā atšķirības valodās un metodēs starp latviešu un svešo skolu. Sevišķi jārosina bērnu kopdarbība ar spēlēm, sportu, dziedāšanu un savas apkārtnes izdaiļošanu. Jādara iespējams, lai ģimenes prestižs stabilizētos un ģimenes izaudzētu tikumīgus, labus bērnus, un pati ģimene būtu kultūras vērtību sargātāja un tālākdevēja. Tādēļ skolotājiem jāraugās, lai bērni neierastos groziņu vakaros, kur lieto alkoholu.

klaušanās latviskā vidē, resp. neliedz tiem apmeklēt latviešu skolu nedēļas nogalē. Sanāksmes dalībnieki vienprātīgi nolēma, kas visas latviešu papildskolas turpmāk apzīmējamas par latviešu skolām, jo vārds „papildskola” nav īstais apzīmējums šai īpatnai mācības iestādei.

un skolēnu skaits visumā nav daudz grozījies. Patlaban Vācijā 25 skolās 42 skolotāji māca 315 skolēnus. Jaunajā mācības gadā darbību izbeigušas latviešu skolas Spakenbergā, (Gestachtā), Songavā, Ingolstatē, Rozenheimā un Anabergā. Dažas no tām, cik paredzams, rudenī izdosies atjaunot.

Foto A. Freiss

ELJAs kongresā Augustdorfā literārajā vakarā runāja mūsu rakstniecības seniors Jānis Jaunsudrabiņš, izceldams valodu kā mūsu gara krāšņāko rotu. Atēlā sīrmais rakstnieks jauniešu vidū, kas viņu godināja, pasniedzot ziedus.

LCK izglītības noz. vad. inž. E. Ābolīns ziņoja, ka pagājušā mācības gada beigās dažas latviešu skolas pārtraukušas darbību, citas pat pilnīgi likvidējušās; taču tanī pat laikā citur nodibinātas jaunas, kādēļ skolu

esošo bērnu skaits, kas neapmeklē latviešu skolu, ir 20 proc. Turpretī citās trimdas zemēs latviešu lielās izkļiedes dēļ latviešu skolu neapmeklētāju skaits ir vismaz 50—60 proc. Tādēļ, likvidējoties nometnēm, jau laikus būtu jādomā par latviešu koncentrēšanu dzīvokļu ciemajos lielākās grupās, lai mūsu skolas savu darbību varētu turpināt.

LAK EC izglītības noz. vad. K. Dzilleja ievadīja mācību programmas projekta iztirzāšanu. Projektu pamatā likti 1951. g. Zviedrijas latviešu skolotāju kongresa atzinumi. Pēc plašām pārrunām un cand. phil. A. Pones, kā arī mag. hist. J. Brača koreferātiem, projektu latviešu valodā, ģeografijā un apkārtnes mācībā ar nelieliem grozījumiem akceptēja, bet noraidīja programmas šēmu vēsturei. J. Brača ierosinājumā pieņēma jaunu Latvijas vēstures periodizācijas šē-

Vispusīgo referātu seriју ievadīja māc. A. Abakuks, apcerēdams latviešu trimdas jaunatnes audzināšanas problēmas. Referāts ierosināja dzīvas pārrunas. Starp citu, agr. Daģis izteica domu, ka Vācijā skolas vecumā,

mu, kas aptver trīs daļas. Pirmā vēltīta Latvijas senvēsturei (no apm. 4000 g. pr. Kr. dz. līdz 1290. g.), otrā apskata latviešu dzīvi Latvijas šūpulī — Livonijā, kas vēlāk sadalās Kurzemes — Zemgales un Aizdaugavas hercogistē, līdz beidzot tās abas pievieno Krievijai (periods no 1290. — 1795. g.). Trešā daļa stāsta par latviešu simtgadu cīņu par brīvību (no 1819. līdz 1919. g.), par neatkarīgo Latvijas valsti un beidzot par jaunu cīņu par brīvību. Laika ziņā skolās visām trim daļām paredzams vienāds stundu skaits.

Sanāksmē vienprātīgi nolēma lūgt LAK EC izglītības nozari rūpēties par Latvijas vēstures grāmatas sastādīšanu un izdošanu, ņemot pamatā J. Brača programmas šēmu. Kamēr tai at-

bilstoša mācības grāmata Latvijas vēsturē vēl nav iznākusi, skolotāji aicināti izmantot par rokas grāmatām līdzšinējās vēstures grāmatas, sadalot vielu divos centros. Atzina arī, ka līdzās lasāmgrāmatai un noteiktajai lasāmvielai vajadzīga papildu lasāmvielas serija. Tāpēc nolēma lūgt LAK EC izglītības daļu rūpēties par latviešu autoru jaunatnes seriјas izdošanu.

Pēdējā referātā LAK EC izgl. noz. vad. K. Dzilleja pēc padomju presē savāktiem materiāliem iepazīstināja klausītājus ar skolu stāvokli okupētajā Latvijā. Pēdējā mācības gadā skolnieku skaits sasniedzis Latvijas valsts pēdējo neatkarības gadu līmeni. Skolotāju skaits nav lielāks kā toreiz, lai gan katrā skolā ir vairāki politiski darbinieki. Sakarā ar komunistu partijas 20. kongresa lēmumiem, visā Pad. savienībā jāīsteno skolu politehnizācija, lai sagatavotu jauniešus nekultivēto platību apgūšanas un kultivēšanas darbam. Pēc šādas programmas tiks pārveidotas arī okupētās Latvijas skolas.

Otrā ievērojamā tendence, kas nacionālā ziņā var kļūt ārkārtīgi bīstama, ir skolu-inetnātu ierīkošana. Rudenī Latvijā atvērs 5 šādas skolas: Rīgā vienu krievu bērniem, bet uz laukiem četras latviešu bērniem. Nākamā piecgadē paredzēts ierīkot 48 šādas skolas. Tajās bērnus, atņemot tos vecākiem 7 g. vecumā, 11 gadu laikā domāts izaudzināt par „pozitīviem padomju pilsoņiem.”

Sanāksmes beigu daļā pārrunāja dažādus ierosinājumus, starp citu, arī par dažādu mācības līdzekļu pielietošanu. Sevišķi noderīgas izrādījušās Baltijas centrālās bibliotēkas vad. cand. phil. O. Bonga sastādītās diapozitīvu seriјas. Diskusijas lietpratīgi vadīja agr. J. Daģis un cand. phil. A. Pone.

A. Zaļinskis